Sremska Kamenica, Ledinci, Rakovac, Beočin, Čerević, Banoštor
Podrum Šukac – Sremska Kamenica, Vinski podrum Miljević – Stari Ledinci www.podrum-miljevic.co.rs/proizvodi.html Porodična vinarija Antonijević- Ledinci, Vinarija Prekogačić- Beočin, Vinski podrum Salaksija – Rakovac, Podrum vina Radojčić – Čerević, Vinarija Belo Brdo- Čerević www.belobrdo.com Vinarija Žabić – Čerević, Podrum Kuzmanović – Čerević , Fuškogorski vinogradi.d.o.o - Banoštor www.quetwine.com Podrum Ačanski- Banoštor, Podrum Silbaški – Banoštor, Podrum Stojković – Banoštor, Vinarija Vinograd Urošević- Banoštor, Vinarija Šijački- Banoštor

Šid, Erdevik, Neštin
Vinarija Molovin – Šid www.vinarijamolovin.co.rs Vinarija Brestovački – Erdevik www.vinarijabrestovacki.com Vinarija Trivanović – Erdevik www.vinarijatrivanovic.rs Vinarija Vinat – Erdevik www.tourismsid.rs Poljoprivredno gazdinstvo vinarija "Kube" Moharač - Erdevik, Vinarija Gaston – Neštin, Vinarija Kućerak u Sremu – Neštin, Degustacija vina Pod čardakom- Neštin

Vinski podrumi i vinske kuće Sremski Karlovci
Muzej pčelarstva i vinska kuća Živanović www.muzejzivanovic.com Podrum Bajilo www.bajilo.net76.net Podrum Benišek Veselinović www.podrumbenisek.com Podrum Petrović www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Dulka www.dulka-vinarija.com Vinarija Probus www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Vinum www.vinum-ns.co.rs/onama.htm Vinarija Kiš www.vinarijakis.com Vinarija Kosović www.vinarijakosovic.com Vinarija Došen www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Kurjak www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Mrđanin www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Đurđić www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Veritas d.o.o. www.karlovci.org.rs/vinarije.html Vinarija Aleks www.vinarija.aleks.izlog.org/ Patrijaršijska dobra d.o.o- Patrijaršijski podrum- Sremski Karlovci www.karlovci.org.rs/vinarije.html Ogledno dobro za vinogradarstvo (Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu)- Sremski Karlovci www.karlovci.org.rs/vinarije.html

Irig, Slankamen, Kovilj
Vinoteka Fruškogorje – Krušedol Vinska kuća Kovačević – Irig www.vinarijakovacevic.co.rs/onama.html Vinarija Mačkov podrum- Irig www.mackovpodrum.co.rs Vinarija Deurić – Mala Remeta www.atos-fructum.com/vinarija-deuric.html Atelje vina Šapat – Novi Slankamen (uz prethodnu najavu) www.sapat.rs Vinarija Acumincum – Stari Slankamen, Vinarija Do kraja sveta – Kovilj www.dokrajasveta.com/podrum/podrum.html

Vinarija Šijački - Banoštor

Na putu za Irig

Gradsko jezero Iriga (detalj)

Perkov salaš (detalj)

Vinski podrum Poljoprivrednog gazdinstva "Kube" na jezeru Moharač

Vidikovac na Zmajevcu

Poljoprivredno gazdinstvo "Kube" (detalj)

Eko-etno klub Čerević (detalj)

Jezero Dobrodol

LEGENDA

- Reka
- Kanal
- Potok
- Rečno ostrvo (ada, sprud)
- Močvara
- Jezero
- Lučka kapetanija (Novi Sad)
- Pristani za turističke brodove (Novi Sad)
- Skela na Dunavu
- Plaža
- Šuma
- Voćnjaci, vinogradi
- Informativni centar Nacionalnog parka "Fruška gora" www.npfruskagora.co.rs/cir/turizam.html
  Turistička ponuda Nacionalnog parka "Fruška gora" (Prirodnjačka postavka i edukativna staza; Jednodnevne edukativne ture; Posmatranje ptica; Biljno carstvo; Rezervat divljači (Vorovo); Svet insekata; Višednevne ture) www.npfruskagora.co.rs/cir/turizam/izletniki-programi.html
- Specijalni rezervati prirode
- Park prirode
- Spomenici prirode
- Strogi rezervat prirode (ritske šume na Mačkovom sprudu, Papratski do)
- Banje: Vrdnik, Slankamen
- Lovišta
  Lovište Vorovo (Erdevik) www.npfruskagora.co.rs/cir/2010-10-05-10-29-02/lov.html Lovište Morović i Karađorđevo www.vumorovic.rs Lovište Kućine (Višnjićevo) www.vojvodinasume.rs/lovstvo/lovista-detaljnije/kucine-sid/, Lovište Koviljski rit www.vojvodinasume.rs/lovstvo/lovista-detaljnije/koviljski-rit-kovilj/
  Ostala lovišta: www.vojvodinasume.rs/lovstvo/

- Izletišta
- Vidikovac
- Grgurevačka pećina
- Profil geoloških slojeva gornji tercijar i čitav kvartar (manastir Grgeteg)
- Naselje
- Magistralni put
- Regionalni put
- Lokalni put
- Benzinska pumpa
- Biciklistička staza **EuroVelo 6**
  Informacije za cikloturiste: Biciklistički klub „Dubl" Novi Sad, Sunčani kej 39 (info bike, rute, stručni saveti); Servis, Rent a bike: Fanatic www.fanatic.rs Planeta Bike www.planetabike.rs Rent a bike: NS Bike www.nsbike.rs
- Pruga
- Most
- Pravac puta (na ivicama karte)
- Državna granica
- Granični prelaz
- Sportski aerodrom Veliki Radinci
- **Srpski pravoslavni manastiri**
- **Crkve** (kao spomenici kulture od izuzetnog značaja)
- ***Srpske pravoslavne crkve**:

Crkvu sv. Nikole u Starom Slankamenu je po predanju izgradio Vuk Grgurević (Zmaj Ognjeni Vuk), ali najstariji pisani trag o crkvi je iz 1501.
Saborna crkva sv. Nikole u Sremskim Karlovcima izgrađena u 17. veku. Živopis i ikonostas oslikali su Teodor Dimitrijević-Kračun i Jakov Orfelin, a istorijske kompozicije sa obe strane oltara – Paja Jovanović.
Patrijaršijski dvor u Sremskim Karlovcima je podignut krajem 19. veka na mestu na kome je u 18. veku bila zgrada stare mitropolije. Novu zgradu projektovao je Vladimir Nikolić.
Crkva sv. arhanđela Gavrila u Molovinu izgrađena je 1801.

kurzivom i simbolom crvene boje su označena nepokretna kulturna dobra izuzetnog značaja, a crnom ona od velikog značaja.

Srpske pravoslavne crkve kao spomenici kulture od velikog značaja: sv. Kuzme i Damjana u Futogu, sv. apostola Tome u Kovilju, Rođenja Bogorodice u Sremskoj Kamenici, Vaznesenja Gospodnjeg u Bukovcu, Preobraženja u Beočinu, sv. Save u Čereviću, sv. Georgija u Banoštoru, sv. arhanđela Gavrila u Suseku, sv. Kuzme i Damjana u Neštinu, Vavedenja Bogorodice u Svilošu, sv. arhanđela Mihajla i Gavrila u Grabovu, sv. Nikole u Čortanovcima, Vavedenja Bogorodice u Beškoj, sv. Nikole u Krčedinu, sv. Save u Maradiku, Vavedenja Bogorodice u Inđiji, Uspenja Bogorodice u Irigu, sv. Teodora Tirona u Irigu, sv. Nikole u Irigu, sv. Jovana Preteče u Vrdniku, sv. Nikole u Jasku, sv. Nikole u Neradinu, Vaznesenja Gospodnjeg u Rumi, Sošestvija sv. Duha u Rumi, sv. Nikole u Rumi, sv. Nikole u Malim Radincima, sv. Preobraženja u Šatrincima, sv. Nikole u Vognju, sv. Nikole u Stejanovcima, sv. arhanđela Gavrila u V. Radincima, sv. Nikole u Šuljmu, sv. arhistratiga Mihajla u Grgurevcima, sv. Georgija u Manđelosu, sv. Georgija u Ležimiru, sv. Georgija u Divošu, sv. Nikole u Erdeviku, sv. Dimitrija u Ljubi, sv. Nikole u Bačincima, sv. Petra i Pavla u Berkasovu, sv. Nikole u Šidu, sv. Bogorodice u Moroviću.

- Rimokatoličke crkve kao spomenici kulture od velikog značaja: Srca Isusova i župni dvor u Futogu, sv. Jurja i župni dvor u Petrovaradinu, Marije Snežne na Tekijama, Našašća svetog križa u Sremskoj Kamenici, Svetog Trojstva u Sremskim Karlovcima, sv. Mihajla u Novom Slankamenu, sv. Mihajla u Erdeviku, sv. Trojstva u Kukujevcima, sv. Marije u Moroviću, sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu, sv. Katarine u Sotu, sv. Josipa u Čereviću, sv. Petra u Inđiji, Uzdizanja časnog križa u Rumi.

Prostorno kulturno-istorijske celine
Gradsko jezgro Sremskih Karlovaca je barokna prostorno kulturno-istorijska celina građena od sredine 18. veka pa do početka 20 veka.
Petrovaradinska tvrđava sa podgrađem; Dvorac Marcibanji-Karačonji u Sremskoj Kamenici; Gradska celina u Irigu.

Znamenita mesta
Mesto zaključenja Karlovačkog mira 1669. gde su Austrija, Venecija i Poljska sa jedne i Turska sa druge strane (Rusija je sa Turskom potpisala samo primirje) okončali jedan od ratova tokom Druge opsade Beča (1683).
Mesto bitke kod Slankamena, koja se odigrala 1691. obeleženo je spomenikom podignutim 1892. Sukobile su se austrijska i turska vojska. Turci su doživeli težak poraz.
Mesto bitke na Vezircu, koja se odigrala 1716. nalazi se na brdu Vezirac u blizini Tekija (Petrovaradin). Tada je austrijska vojska pod komandom Eugena Savojskog potukla tursku vojsku kojom je komandovao Damad Ali paša.
Mesto proboja Sremskog fronta obeležen je Spomen kompleksom „Sremski front"u Adaševcima. Radi se o jednoj od najznačajnijih bitaka u sklopu završnih operacija za oslobođenje Jugoslavije od fašističkih okupatora koja se odigrala u aprilu 1945. Spomen kompleks „Sremski front" čuva imena 15.000 palih boraca NOVJ, Crvene i Bugarske armije. Kompleks je sagrađen 1988. a delo je Jovana Soldatovića.
Grob pesnika Branka Radičevića (1824-1853) na Stražilovu.
Spomenik kugi „Kipovi" sagrađen je na granici iriškog i rumskog područja posle velike kuge koja je zahvatila sela na iriškoj strani 1795, ali se nije proširila na rumski hatar.

Spomenici kulture - Narodno graditeljstvo
Seoska kuća u Neštinu je primer narodnog graditeljstva iz 18. veka;
Seoska kuća u Ljubi; Turske česme u Ledincima;
Bosanska brvnara sa etnografskom zbirkom u Veterniku

Spomenici I svetskog rata
Spomenik ratnicima iz I svetskog rata u Kovilju
Spomenik streljanim Beščanima (Petrovaradinska tvrđava)
Spomenik ratnicima I svetskog rata u Neštinu

Spomenici iz perioda NOB-a (1941-1945)
Spomenički kompleks Sremski front - Adaševci,
Spomenik „Sloboda" posvećen borcima NOB-a
i žrtvama fašizma na Iriškom vencu
Spomen-kompleks Rohalj baze kod Divoša
Spomenik palim borcima NOB-a i žrtvama fašizma i Spomenik Mornaričkoj četi u Neštinu
Spomenik NOB-a- Jabuka
Spomenici NOB-a u naseljima: Begeču, Futogu, Veterniku, Rakovcu, Sr. Kamenici, Beočinu, Čortanovcima, Beškoj, Novim Karlovcima, Adaševcima, Gibarcu, Erdeviku, Moroviću, Privinoj Glavi, Grgurevcima, Pavlovcima, Bešenovačkom Prnjavoru, Ležimiru, Manđelosu, Jasku, Vrdniku, Irigu, Velikoj i Maloj Remeti.

Kuće znamenitih ličnosti
Kuća pesnika, lekara, Jovana Jovanovića Zmaja (1833-1904) u Sr. Kamenici, Kuća pisca, pesnika, filozofa, političara, advokata Laze Kostića (1841-1910) u Kovilju, Kuća spisateljice, pesnikinje, folkloristkinje Milice Stojadinović Srpkinje (1828-1878) u Vrdniku, Zavičajni muzej u Čereviću, Kuća u kojoj je živeo srpski guslar i pesnik Filip Višnjić (1767-1834) u Višnjićevu.

Dvorci
Kompleks dvorca porodice Đunđerski u Čelarevu završen je u drugoj polovini 18. veka. Manji dvorac je izgrađen na prelazu iz 18. u 19. vek, a veliki je izgrađen u periodu 1834-1837.
Dvorac u Futogu izgradio je grof Andreas Hadik 1777. u vlasništvu porodice Kotek je u periodu 1805-1922.

Tvrđave i kule
Gornja i Donja tvrđava u Slankamenu danas su ruševine i ostaci utvrđenog grada koji mogu datirati počev od rimskog perioda. Srednjevekovni grad castrum Zalankemen pominje se 1072, a u 15 veku u posedu je srpskih despota Lazarevića i Brankovića. Grad Turci zauzimaju 1521, a 1691. tu se odigrala Bitka kod Slankamena kada je austrijska vojska pobedila Turke.
Vrdnička kula je ostatak branič kule nekadašnjeg srednjevekovnog grada poznatog kao Rednak.
Tvrđava Morović je bila utvrda koju je izgradio ban Ivan Morović krajem 14. veka radi odbrane južne Ugarske od Turaka.

Salaši
Cvejin Salaš - Begeč www.cvejinsalas.com/o-nama.html, Domaćinstvo Save Graorca – Kovilj www.koviljskarakijada.co.rs/kontakt.html, Salaš Stojšić – Beška www.salasstojsic.com, Banstolka - vikend naselje Banstol www.banstolka.rs, Perkov Salaš - Neradin www.salasi.info/sr/salas/perkovsalas, Blanušin raj- Banoštor

Etno kuće
Etno kuća Maradik www.armidatours.co.rs, Etno kuća Majka Angelina - Grgurevci www.etnokucamajkaangelina.com, Etno kuća Ilkićev Kućerak u Sremu- Vrdnik www.kucerak-u-sremu.rs, Etno naselje Vrdnička kula www.hotelpremieraqua.com/etno_naselje/index.html, Eko-etno klub Čerević www.cerevic.rs/en, Majkina radionica- Banoštor Etno kuća "Kućerak u Sremu"- Krušedol; Etno gazdinstvo Gagijevo sedlo- Morović www.gagijevosedlo.rs

Kamp, odmaralište i omladinsko naselje
Dečje odmaralište Testera- Čerević www.testerans.com Kamping odmorište Fruška gora – Sremski Karlovci (01.05- 01.10) www.campingfruskagora.com Omladinsko naselje „Letenka", Pokrajinskog zavoda za sport i medicinu sporta www.pzsport.rs

Planinarski domovi www.planinari.org.rs/domovi/index.html
Dom Crveni Čot- Popovica, Dom Medicinar- Popovica, Dom Železničar- Popovica, Dom dr Radivoj Simonović- Popovica, Dom Orlovo gnezdo- Popovica, Dom pod Glavicom (Zanatlija)- Glavica, Dom i restoran Zmajevac - Zmajevac, Planinarski dom Vojvodina- Iriški venac, Kozarica - Čortanovci, Dom na Stražilovu – Čerat (Sremski Karlovci)

Hotelski i apartmanski smeštaj na teritoriji NP „Fruška gora" i neposrednoj okolini
Hotel Premier Aqua *****- Vrdnik www.hotelpremieraqua.com
Hotel Termal – Vrdnik www.termal-vrdnik.com
Premier Prezident Hotel *****- Sremski Karlovci www.premierprezidenthotel.com
Vila Prezident- Sremski Karlovci www.vilaprezident.com
Hotel Dunav **- Sremski Karlovci www.hoteldunav.co.rs
Hotel Norcev ***- Iriški venac www.norcev.rs
CePTOR- Andrevlje www.ceptor-andrevlje.com

Vinski podrumi i vinske kuće

Čarde
Čarda na Jami- Begeč, Kod Braše- Begeč www.cardakodbrase.com, Splav čarda Dunavac - Futog www.splavdunavac.com, Plavi Dunav - Futog, Mika Alas – Stari Slankamen www.indjija-tourism.com, Sidro – Beška www.indjija-tourism.com, Zlatna laguna- Stari Slankamen www.indjija-tourism.com, Brod restoran Kapetan – Stari Slankamen www.indjija-tourism.com, Stari Dunav www.karlovci.org.rs/ugostiteljstvo1.html, Skela čarda Jole – Banoštor, Koruška- Koruška

Rekreativno jahanje
Aktivna Fruška (Pešački klub i Klub za rekreativno jahanje) Stari Ledinci www.aktivnafruska.org.rs Konjički klub Petras Petrovaradin www.petras.org.rs Ranč Platan, Vrdnik www.rancplatan.com, Škola jahanja,Čerević, Gagijevo sedlo,Morović www.gagijevosedlo.rs

ISBN 978-86-88855-44-0

Тираж 3.000. Задржава право измене текстове о манастирима Фрушке горе и друге туристичке информације са топографима.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

912.(497.113 Фрушка гора)(084.3)
338.48(497.113 Фрушка гора)(084.3)

Фрушка гора [Картографски извод] : туристичка карта / текст Оливера Зорковић ; топографије Предрага Кулића ; дизајн и мапа Милана Јакова. - [Без размере]. - Нови Сад : Туристичка организација града Новог Сада, 2015 (Нови Сад : Очаровање). - 1 лист.

Карта : у боји ; 60 x 42 cm

Издавач: Туристичка организација Града Новог Сада
За издавача: Бранислав Кнежевић
Текст і додаci: Горданa Стојаковић
Фотографије: Драган Кулић
Лектура і коректура: Ивана Бојић-Лабудовић
Захваљујемо архитекти Милослави Крстоношић за српски сомонима NOB-a.
Ауторска права ТОНС
Дизајн, мапе: Мирјана Јаков
Штампа: GRAFO маркетинг штампарија & дигитал студио

Туристичке организације Града Новог Сада (Нови Сад, Петроварадин, Сремска Каменица, Бukовац, Лединци, Будисава, Ковиљ, Футог, Ветерник, Бегеч, Кисач, Кamenица, Sepanovićevo, Каć, Ченеј, Рибарско језеро)

www.novisad.travel

Туристичке организације општине Нић (Нић, Чурлић, Јазак, Мердарић, Ривица, Мала Ремета, Кукујевци, Пољчани, Ердевик, Бегеч, Кисач, Ремета, Шатринци, Добродол) : **www.turnic.org.rs**

Туристичке организације општине Беочин (Беочин, Лединци, Бешеново, Ступчевић, Ердевик, Бегеч, Кисач, Ремета, Шатринци, Добродол) : **www.turbeocin.org.rs**

Туристичке организације општине Сремски Карловци (Сремски Карловци, Стражилово) : **www.karlovci.org.rs**

Туристичке организације општине Инђија (Инђија, Бешка, Сотанчић, Јарковац, Кленак, Љуково, Марадик, Нови Карловци, Нови Сланкамен, Сланкаменачки Виноградац, Стари Сланкамен) **www.indjija-turizam.com**

Туристичке организације општине Шид (Шид, Адашевци, Батровци, Бадовинци, Берковац, Бингула, Бикић До, Вашица, Вишњићево, Гибарац, Илинци, Кленак, Кукујевци, Љубе, Мартинци, Моровић, Мохорин, Privina Glava, Сот) **www.turizmsid.rs**

Туристичке организације општине Бачке Паланке (Нештин, Бачка Паланка, Челарево) **www.tobap.rs**

Туристичке организације општине Руме (Мали Радинци, Гложањ, Павловић, Стејановци) **www.novisajt.rumaturizm.com**

Туристичке организације града Сремска Митровица (Велики Радинци, Бешеново, Беочинске винске подруме, Гргуревци, Шашинци, Лежимир, Мандељос, Сава Вишући, Сапина, Шуљам, Шишатовац) **www.tosmomt.rs**

Робаци і информације за промењиви. Издавач не одговара за промене информација і услуга у овој брошури.

Додатне информације у вези са понудом градова і насељених места на територији Фрушке горе победаћете:

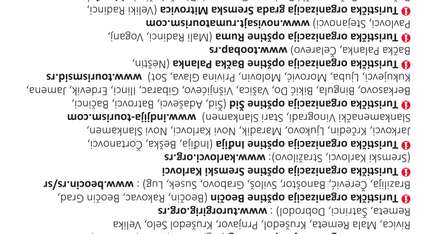

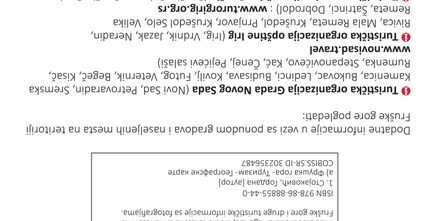

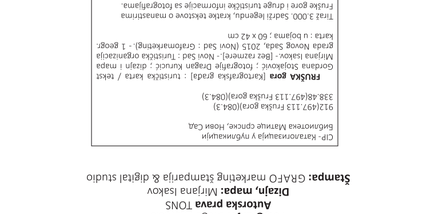

FRUŠKA GORA
TURISTIČKA KARTA

Manastiri Fruške gore

Korpus očuvanih srpskih, pravoslavnih manastira spada u najvrednije spomeničko blago Fruške gore. Prvi pisani podatak o pravoslavnim manastirima na Fruškoj gori je iz 1455, a nalazi se u pismu despota Đurđa Brankovića (oko 1375-1456), poslednjeg srpskog vladara pre pada srpske despotovine pod Turke 1459, papi Kalistu III. Srpski despot Branković se u pismu pozvao na pravo dobijeno od prethodnog pape, Nikole V da „In regno Hungarie“ podigne pravoslavne manastire, što je i ostvareno u vekovima koji će uslediti. Narodno predanje gradnju fruškogorskih manastira smešta nekoliko vekova pre nego što to pokazuju istorijski podaci. Istorija fruškogorskih manastira se dobrim delom može vezati za ktitorstvo srpske plemićke porodice Branković: despota Stefana Brankovića, njegovu ženu, despoticu Angelinu Branković i njihove sinove, a potonje despote, Đorđa i Jovana. Među njima za ktitorske zasluge treba posebno izdvojiti despota Đorđa Brankovića (1461-1516), (kasnije mitropolit beogradsko-sremski Maksim) i njegovu majku, despoticu Angelinu Branković (? – 1520).

Fruškogorski manastiri su tokom vekova stradali u periodima velikih iskušenja koje su donosili ratovi. Prvi takav period je bila turska vladavina Sremom (1526-1699). Kataklizmično stradanje manastira 1716. bilo je posledica besa poražene turske vojske u bici na Vezircu. Period velike obnove manastira, koji se delom očuvao i do danas, započeo je u trećoj deceniji 18. veka. Deo tog duha obnove upisan je u ikonostase, ikone, živopis, koja su radili tada najpoznatiji srpski graničari i slikari: Hristofor Džefarović, Zaharije i Jakov Orfelin, Stefan Tenecki, Teodor Dimitrijević Kračun, Dimitrije Bačević, Janko Halkozović... Sledeće veliko stradanje manastira dogodilo se tokom II svetskog rata, kada su ustaše (oružana formacija Nezavisne Države Hrvatske) porušile, oštetile i opljačkale većinu fruškogorskih manastira.

Manastir Krušedol izgrađen je u periodu 1509-1516. Ktitori su bili despot Đorđe Branković, njegova majka Angelina Branković i vlaški vojvoda Basaraba. Crkva manastira posvećena je Blagovestima Bogorodice. Živopis iz perioda izgradnje vidljiv je još na stubovima koji podupiru kupolu crkve. Manastir je razoren početkom 18. veka, pa je barokni živopis iz perioda obnove (sredina 18. veka), a radili su ga Jov Vasilijević, uz pomoć grupe domaćih slikara i Stefan Tenecki. Oltar crkve je monumentalna kompozicija sastavljena od ikona rađenim u periodu od 16. do 18. veka. Prestone ikone (sredina 18. veka) i arhijerejski tron (druga polovina 18. veka) pripisuju se Jovu Vasilijeviću i Dimitriju Bačeviću. Krušedol je bio mauzolej sremskih Brankovića. Turci su tokom razaranja manastira 1716. uništili njihove mošti. U Krušedolu su sahranjene značajne ličnosti srpske istorije: patrijarsi Arsenije III Čarnojević (1706) i Arsenije IV Jovanović (1748), vojvoda Stefan Šupljikac (1848), kneginja Ljubica Obrenović (1843) i kralj Milan Obrenović (1901).

Sretenjska crkva u blizini manastira Krušedol izgrađena je u periodu od 1512. do 1516, kao zadužbina despotice Angeline Branković, koja je uz pomoć moskovskog velikog kneza Vasilija III, početkom 16. veka tu osnovala ženski manastir. Crkva manastira je prvobitno bila posvećena sv. Jovanu Zlatoustom. Početkom 18. veka Turci su porušili čitav kompleks. U crkvi, sada posvećenoj Sretenju Hristovom, i danas je vidljiv deo zidnog slikarstva iz prve polovine 17. veka.

Manastir Veliku Remetu je prema predanju izgradio srpski kralj Dragutin Nemanjić (1276-1316), ali prvi pisani podaci o manastiru su iz sredine 16. veka. Crkva manastira je posvećena sv. Dimitriju. Ostaci crkvenog živopisa iz 16. veka vidljivi su fragmentarno. Na spoljnom zidu crkve sačuvana je freska sa likom sv. Dimitrija iz 1568. Manastir su oštetili Turci početkom 18. veka, ali je ubrzo obnovljen. Savremeni ikonostas i zidne slike rad su slikara Dragana Marunića (20. vek). Manastirski šestospratni zvonik je najviši među fruškogorskim zvonicima.

Vrdnička kula

Manastir Grgeteg je prema predanju izgradio despot Zmaj Ognjeni Vuk (Vuk Grgurević, oko 1438-1485), a prvi pisani podatak o manastiru je iz 16. veka. Crkva manastira posvećena je sv. Nikoli. Postoji podatak da je manastir opusteo pre Velike seobe Srba (1690). Obnovljen je početkom 18. veka. Iz tog perioda su sačuvane dve ikone ikonostasa koje je 1774. uradio jedan od najznačajnijih srpskih slikara baroka, Jakov Orfelin. Sledeća obnova manastira završena je 1901. prema planovima arhitekte Hermana Bolea. Novi ikonostas oslikao je slavni srpski slikar, Uroš Predić početkom 20. veka. U manastiru je kao arhimandrit živeo i radio Ilarion Ruvarac (1832-1905) utemeljitelj savremene srpske istorijske misli.

Manastir Novo Hopovo je prema predanju zadužbina mitropolita Maksima (Brankovića), ali prvi put u istorijskim izvorima se pominje 1546. Zapis iznad ulaza u crkvu govori da su ktitori bili Lacko i Marko Jović iz Gornjeg (Srpskog) Kovina (okolina Budimpešte) i da je godina gradnje crkve 1576. Crkva manastira posvećena je sv. Nikoli. Manastir je stradao krajem 17. i početkom 18. veka. Obnova je započela početkom 18. veka. Ikonostas je oslikao Teodor Dimitrijević Kračun 1776. Tokom II svetskog rata manastir je opljačkan i miniran. U manastirskoj crkvi danas su vidljiva dva sloja živopisa iz različitih perioda 17. veka. Savremeni ikonostas manastirske crkve delo je žičkih monahinja (20. vek). U delu konaka manastira nalazi se memorijal posvećen srpskom prosvetitelju Dositeju Obradoviću (1739-1811) koji se tu zamonašio.

Manastir Staro Hopovo je prema predanju sagradio despot Đorđe Branković krajem 15. i početkom 16. veka, a u istorijskim izvorima prvi put se pominje 1546. Crkva manastira posvećena je sv. Pantelejmonu. Na temeljima starije crkve 1752. izgrađena je nova. Manastir je oštećen tokom II svetskog rata, a sačuvan je samo jedan deo ikona. Poslednjih godina traje intenzivna obnova manastira.

Manastir Rakovac je prema predanju, podigao veliki komornik despota Jovana Brankovića, Raka Milošević. Prvi pisani podatak o manastiru je iz 1545. Crkva manastira je posvećena sv. Vračima Kuzmi i Damjanu. Turci su porušili manastir krajem 17. veka, ali je ubrzo obnovljen. Manastir je stradao tokom II svetskog rata. Novi ikonostas radili su Branka Janković-Knežević i Ljubomir Vujaklija (1987-8). U unutrašnjosti crkve su vidljivi fragmenti živopisa iz 16. i 17. veka. Manastir je bio poznat kao kulturni i prepisivački centar gde su nastali prepis Dušanovog zakonika i Rakovački rukopisni srbljak.

Prvi pisani podaci o **Manastiru Beočin** su iz 16. veka. Crkva manastira posvećena je Vaznesenju Hristovom. Istorija beleži podatak da su u njega stigli monasi iz Rače na Drini krajem 17. veka. Gradnja nove crkve započeta je i završena početkom 18. veka. Ikonostas je rad Dimitrija Bačevića, Janka Halkozovića i Teodora Dimitrijevića Kračuna iz druge polovine 18. veka. U manastiru je umro, a tu je i sahranjen 1875. pesnik, Jovan Grčić Milenko. Manastir su tokom II svetskog rata opljačkale ustaše uključujući deo ikona sa ikonostasa. Veliki manastirski park projektovali su francuski baštovani pre vek i po, a on je danas zaštićen kao spomenik prirode.

Manastir Vrdnik ili Vrdnička Ravanica se u pisanim izvorima pominje šezdesetih godina 16. veka. Crkva manastira je posvećena Vaznesenju Hristovom. Krajem 17. veka u manastir su došli izbegli monasi manastira Ravanice (kod Ćuprije) koji su sa sobom doneli mošti srpskog kneza Lazara ubijenog u bici na Kosovu polju 1389. Manastirska crkva Vrdničke Ravanice koja i danas postoji građena je u periodu 1801-1811. Impresivan ikonostas je delo slikara Dimitrija Avramovića (sredina 19. veka). U porti manastira je bista pesnikinje Milice Stojadinović Srpkinje (1828-1878).

Manastir Jazak podignut je u blizini starog manastira Jazak koji je verovatno izgrađen krajem 15. ili početkom 16. veka. Stari manastir Jazak je bio poznat po tome što su se u njemu čuvale mošti poslednjeg srpskog cara iz dinastije Nemanjića, Uroša (1336-1371). Njegove mošti su prenešene u Beograd tokom II svetskog rata i tako spašene od uništenja. Savremeni manastir Jazak je podignut sredinom 18. veka. Crkva manastira posvećena je sv. Trojici. Ikonostas iz druge polovine 18. veka radio je Dimitrije Bačević. Ikona Bogorodičinog trona delo je Teodora Dimitrijevića Kračuna, Arhijerejski tron oslikao je Grigorije Davidović Obšić, a Tron cara Uroša, Andrej Šaltist.

Manastir Mala Remeta se u istorijskim izvorima pominje tokom 16. i 17. veka. Zna se da su krajem 17. veka u njega došli izbegli monasi manastira Rača (na Drini). Savremena manastirska crkva posvećena Pokrovu Bogorodice podignuta je u prvoj polovini 18. veka. Ktitor je bio Stanko Milinković, stanovnik obližnjeg sela Šuljam. Ikonostas crkve oslikao je Janko Halkozović sredinom 18. veka. Zidne slike rad su Koste Vanđelovića sa početka 20. veka.

Manastir Bešenovo je prema predanju osnovao srpski kralj Dragutin Nemanjić (1276-1316), ali u istorijskim izvorima se pominje u 16. veku. Manastirska crkva je posvećena sv. Arhanđelima. Manastir je potpuno razoren tokom II svetskog rata. Delovi ikonostasa koji je oslikao Stevan Aleksić početkom 20. veka danas se čuvaju u Galeriji crkvene umetnosti u Sremskoj Mitrovici. Obnova manastira Bešenovo započela je 2013.

Manastir Šišatovac su osnovali u 16. veku izbegli monasi iz manastira Žiča (u blizini Kraljeva). Crkva manastira posvećena je Rođenju Bogorodice. Njegov značaj je tokom vekova bio i posledica činjenice da su tu čuvane mošti srpskog velmože Stevana Štiljanovića (? - posle 1540). Tokom II svetskog rata manastir je bio miniran. Jedan od igumana Šišatovca je bio književnik Lukijan Mušicki (1777-1837). Obnova kompleksa započela je 1970.

Manastir Petkovicu je prema predanju u prvoj polovini 16. veka podigla Jelena, udovica despota Stevana Štiljanovića, a pouzdani podaci o manastiru su iz 1588. kada je crkva živopisana. Manastirska crkva je posvećena sv. Petki. Crkva je obnavljana više puta a zna se da je 1735. imala barokni ikonostas koga je krasio drveni krst monumentalnih dimenzija. Tokom II svetskog rata manastir je opljačkan i oštećen. Sačuvan je deo originalnog živopisa iz 16 veka. Obnova manastira je novijeg datuma.

Manastir Kuveždin je prema predanju zadužbina despota Stevana Štiljanovića (? - posle 1540), a prvi put se u istorijskim izvorima pominje 1566. Manastirska crkva je posvećena sv. Savi. Manastir je stradao u II svetskom ratu. Sačuvana je barokna kapela iz 18. veka na monaškom groblju. Manastirski kompleks se obnavlja počev od 1973.

Manastir Divša (Đipša) je prema predanju zadužbina despota Jovana Brankovića čijom se smrću na samom početku 16. veka završava dinastija sremskih Brankovića. Prvi istorijski podaci o manastiru su iz 16. veka. Crkva manastira je posvećena sv. Nikoli. Manastir je teško oštećen u II svetskom ratu. Delovi ikonostasa iz 18. veka, rad Teodora Stefanovića Gologlavca, čuvaju se u Galeriji crkvene umetnosti u Sremskoj Mitrovici. Novi ikonostas je rad ikonografske radionice Minić.

Manastir Privina Glava je prema predanju najstariji fruškogorski manastir, jer se vezuje za Pribu ili Privu, srpskog velikaša iz 12. veka. Crkva manastira je posvećena sv. arhanđelima Mihajlu i Gavrilu. Obnova crkve u 15. veku se prema predanju vezuje za sremske Brankoviće, a prvi pisani podatak o manastiru je iz 1566-1567. Manastir je stradao tokom austrijsko- turskih ratova (kraj 17. i početak 18. veka). Izgradnja nove crkve završena je 1760. zahvaljujući prilozima bogatih građana. Zidne slike oslikao je Kuzman Kolarić, a ikone na ikonostasu je prema nekim izvorima oslikao Andrej Šaltist. Manastir je tokom II svetskog rata opljačkan.

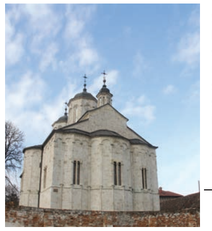

Srpski pravoslavni manastir Kovilj* sa crkvom posvećenom sv. arhanđelima Mihajlu i Gavrilu prema predanju je osnovao sv. Sava. Prvi put se pominje sredinom 17. veka. Današnji izgled manastir ima od sredine 18. veka Ikonostas je oslikao Aksentije Marodić, a rezbario Jovan Kistner.

* Manastir Kovilj ne pripada fruškogorskim manastirima.

Perkov salaš u Neradinu

Literatura/Izvori:

Давидов, Динко. (2007) ***Фрушкогорска „Света Гора“*** у: Фрушка гора. ур. Јелица Недић. Београд: Завод за уџбенике, 245-271.

Споменичко наслеђе Србије – Непокретна културна добра од великог и изузетног значаја. (1998) ур. Милета Милић. Београд: Републички завод за заштиту споменика културе.

Стојаковић, Гордана. (2007) ***Туризам Фрушке горе*** у: ***Фрушка гора***. ур. Јелица Недић. Београд: Завод за уџбенике. 501-520.

Ћурчић, Slobodan. Dobrivojević, Olivera. Stojaković, Gordana. (2002). ***Fruška Gora-Turistički vodič***. Novi Sad/Beograd: Prometej& Vojnoizdavački zavod.

Фрушкогорски манастири. Покрајински завод за заштиту споменика културе, Нови Сад **http://www.pzzzsk.rs/fruskogorski-manastiri/ fruskogorski-manastiri.html** ***pristupljeno u februaru 2015.***

Rimokatolička crkva Marije Snežne na Tekijama

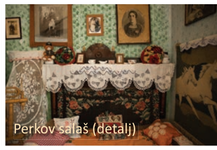
Perkov salaš (detalj)

Perkov salaš (detalj)

Detalj iz Nештина

Rimokatolička crkva sv. Marije u Moroviću

Detalj iz Morović

Ikonostas crkve u Neštinu